

M5 Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība

Mērķis ir vērsts uz ģimenes vērtību nostiprināšanu sabiedrībā un uz iedzīvotāju veselības uzlabošanu.

Rīgā primārās veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina 452 primārās veselības aprūpes ārsti (turpmāk – PVAĀ), kuru prakses atrodas 104 lokalizācijas vietās RP teritorijā. Savās ārstu praksēs Rīgā strādā 400 PVAĀ. Liela daļa PVAĀ savas prakses ir iekārtojuši RP piederošos īpašumos, nomājot telpas prakses darbībai gan no RP ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām, gan no lielākajiem ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem – poliklīnikām un veselības centriem, kuri savukārt nomā telpas no RP SIA „Rīgas nami”.

Pēc RD pasūtījuma 2013.gadā veikti divi pētījumi par būtiskiem sabiedrības veselības jautājumiem. Viens no pētījumiem bija „Pusaudžu informācijas tehnoloģiju lietošanas paradumu saistība ar veselības stāvokli”. Veiktais pētījums deva unikālus datus, kas palīdz analizēt esošo šīs problemātikas situāciju un izvirzīt konkrētus virzienus problēmas mazināšanai un efektīvas profilakses realizēšanai. Pētījuma dati sniedza pārsteidzošus rezultātus, ka vairāk kā trešdaļai pusaudžu 13 gadu vecumā ir vērojamas vismaz 2 datoratkarības pazīmes. Tāpat pētījuma rezultāti parāda ļoti skaidrus rīcības virzienus, kuros nepieciešams atbalsts un papildu kapacitāte bērnu un jauniešu vecākiem un speciālistiem. Secināts, ka viena no aktuālām problēmām ir pasīvā agresija, par kuru šobrīd tiek runāts maz, bet kuras aktualitāte arvien pieaug un kuras ietekmi jūt gan vecāki, gan speciālisti mācību procesā. Otra būtiska problēma ir bērnu neregulāra brīvā laika pavadīšana kopā ar ģimeni. Norādīts gan uz vecāku laika trūkumu šādām aktivitātēm, gan uz informācijas un zināšanu trūkumu par dažādām brīvā laika pavadīšanas iespējām un to organizēšanu. Līdztekus iepriekš minētajam pētījuma rezultāti apstiprina, ka efektīvai vecāku kontrolei ir būtiska nozīme bērnu spējā kontrolēt savus informācijas tehnoloģiju lietošanas paradumus. Līdz ar to efektīva vecāku kontrole un klātesamības stiprināšana ir vēl viens virziens, kurā realizēt un veicināt dažādu pakalpojumu pieejamību ģimenēm.

Otrs pētījums tika veikts, aptaujājot dažāda vecuma iedzīvotājus pēc 50 gadu vecuma, izmantojot Vudkoka – Džonsona testu. Pētījuma mērķis bija gūt datus par kognitīvo spēju kvalitāti vecāka gada gājuma iedzīvotājiem, tādā veidā izvērtējot, kādas programmas būtu nepieciešamākās Rīgas iedzīvotājiem, sekmējot psihoemocionālās veselības saglabāšanos un nostiprināšanos iedzīvotāju grupās pēc 50 gadiem. Pētījums tika veikts, ņemot vērā arvien pieaugošo novecošanās aktualitāti pasaulē un Eiropā, kas rada nepieciešamību saglabāt dzīves kvalitāti pēc iespējas ilgāk, pagarinot veselīgi nodzīvotos dzīves gadus. Psihoemocionālā veselība ir būtisks veselības rādītājs, īpaši ņemot vērā tādu aktuālu problēmu kā demence, kurai sākoties to ir neiespējami novērst, bet to var palēnināt. Pētījuma galvenie secinājumi atklāj, ka būtisks kognitīvo

spēju kvalitātes kritums un līdz ar to psihoemocionālās veselības rādītāja pasliktinājums kopumā ir drīz pēc 64 gadu vecuma. Šajā periodā kritums ir ļoti straujš. Viena no hipotēzēm definē, ka krituma iemesls ir saistīts ar pensionēšanos un ar to saistīto sociālo izolāciju. Sociālās izolācijas mazināšanas un psihoemocionālās veselības veicināšanas programmas ir divi būtiskākie pakalpojumi, kuri attīstāmi Rīgas pilsētā, lai pagarinātu dzīves ilgumu veselīgos apstākļos⁴⁶.

Tāpat arvien aktualizējas jautājums par atkarību izraisošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū Rīgā. Kā liecina RD 2012.gadā veiktais pētījums „Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū Rīgā”, līdz 16 gadu vecumam augu maisījumus apreibināšanās nolūkā ir mēģinājuši 7% jauniešu. Plašā tirdzniecības pieejamība un „demokrātiskās cenas”, arī nepilnības likumdošanā jauniešu vidū tiek uztvertas kā apliecinājums vielas nekaitīgumam, augu maisījumu smēķēšanu uztverot kā vienu no normāliem izklaides veidiem. Bērnu vecāki un skolās strādājošie speciālisti ir mazāk informēti par šīm vielām, to sastāvu un ietekmi nekā jaunieši, līdz ar to jauniešiem viegli manipulēt ar informāciju. Tāpēc RD veic regulārus informatīvus pasākumus vecākiem, skolotājiem, kā arī citu speciālistu vidū.⁴⁷

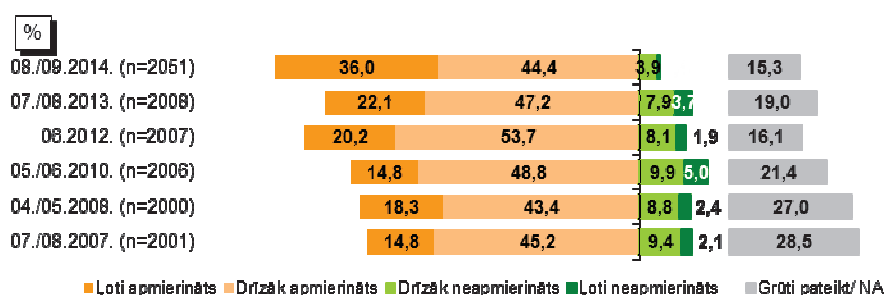
2014.gada iedzīvotāju aptaujas⁴⁸ rezultāti liecina, ka pēdējā gada laikā īpaši pieaudzis (par 14%) to respondentu īpatsvars, kuri ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā ir ļoti apmierināti, vienlaikus izteikti samazinoties (par 7%) to īpatsvaram, kuri snieguši negatīvus novērtējumus (5.1.attēls). Tie, kuri novērtēja, ka ir neapmierināti ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām Rīgā, tika lūgti minēt neapmierinātības iemeslus. Visbiežāk – 35,5% gadījumu – respondenti norādījuši uz faktu, ka viņiem nav kur sportot, bet aptuveni katrs piektais – ka viss ir par maksu un dārgi. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu mērījumiem, šādu atbilžu īpatsvars gan ir samazinājies. Pie tam jāuzsver – izteikti samazinājies arī kopumā to respondentu īpatsvars, kuri snieguši negatīvus vērtējumus (ja iepriekšējos divos gados tādu bija aptuveni 10%, tad šogad tikai 4%). Augstākus apmierinātības vērtējumus par šo indikatoru snieguši gados jaunākie respondenti, augstāko izglītību ieguvušie, respondenti ar augstākiem ienākumiem. Analizējot respondentu atbildes apkaimēs, var konstatēt, ka ar sportošanas un aktīvas atpūtas iespējām visapmierinātākie ir Pļavnieku, Sarkandaugavas, Grīziņkalna, Čiekurkalna, Dreiliņu, Teikas un Zasulauka iedzīvotāji. Salīdzinoši negatīvāku vērtējumu par sportošanas un aktīvas atpūtas iespējām sniedza Brekšu, Pleskodāles, Šķirotavas un Torņakalna iedzīvotāji.

⁴⁶ Rīgas domes Labklājības departamenta gadagrāmata „Sociālā sistēma un veselības aprūpe 2013.gadā”

⁴⁷ www.leta.lv

⁴⁸ Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību un pilsētā notiekošajiem procesiem”, pretendentu apvienība: SIA „Aptauju centrs” un SIA „Excolo Latvia”, 2014.gada augusts-septembris

Iedzīvotāju apmierinātība ar sportošanas un aktīvās atpūtas iespējām

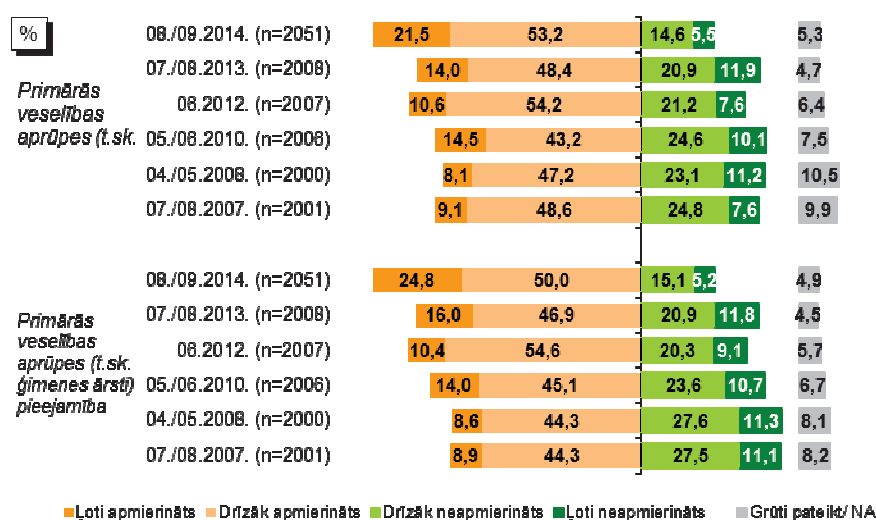

Bāze: visi respondenti

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību un pilsētā notiekošajiem procesiem”, Pretendentu apvienība: SIA „Aptauju centrs” un SIA „Excolo Latvia”, 2014.gada augusts-septembris

Vairākums Rīgas iedzīvotāju pozitīvi vērtē primārās veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību (attiecīgi – 74,8% un 74,6%). Tai pat laikā jāuzsver – neapmierināto īpatsvars arī ir vērtā ņemams – katrs piektais rīdzinieks nav apmierināts ar primārās veselības aprūpi pilsētā (5.2.attēls). Ar primārās veselības aprūpes pakalpojumiem apmierinātāki ir jaunākie respondenti un arī gados vecākie, bet neapmierinātāki – tie, kuriem ģimenē ir nepilngadīgi bērni un iedzīvotāji ar zemākiem ienākumiem.

Iedzīvotāju apmierinātība ar primārās veselības aprūpes pieejamību

Bāze: visi respondenti

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbību un pilsētā notiekošajiem procesiem”, Pretendentu apvienība: SIA „Aptauju centrs” un SIA „Excolo Latvia”, 2014.gada augusts-septembris

Mērķa „Ģimieniska, veselīga un aktīva sabiedrība” ietvaros izvirzīti 7 uzdevumi. Dažādas aktivitātes notika visos no tiem.

U5.1. Atbalstīt ģimenes, ģimenes vērtības, veicināt dzimstību

Lai nodrošinātu koncepcijas „Ģimenei draudzīga Rīga”⁴⁹ ieviešanu, pārskata gadā izstrādāts rīcības plāns, kas līdz 2016.gadam paredz īstenot dažādus uz ģimenes stiprināšanu vērstus pasākumus. 2013.gadā notika 14 projekti – izglītojoši pasākumi vecākiem dažādu dzīves prasmju attīstīšanai un jauniešu neformālās izglītības jomā par ģimenes vērtībām. Sniegts finansiāls atbalsts šādām aktivitātēm:

- Dr. T.Gordona vecāku efektivitātes apmācību programmai 8 nodarbību apjomā 47 vecākiem par bērnu audzināšanas un attīstības jautājumiem;
- izglītojošu nodarbību – kursu apmeklējumam 104 dalībniekiem par ģimenes ekoloģiju un psiholoģiskiem aspektiem;
- 4 izglītojošu semināru par pozitīvas motivācijas, attiecību un veiksmīgas sadarbības veidošanu starp bērniem, skolu un vecākiem īstenošanai, kuros piedalījās 78 skolēni, 16 skolotāji un 63 skolēnu vecāki;
- 8 nodarbību cikla īstenošanai ģimeņu izglītīšanai savstarpējo attiecību stiprināšanā vecākiem kopā ar saviem pusaudžiem, kurā piedalījās 37 dalībnieki;
- ģimeņu radošo darbnīcu īstenošanai bērniem, jauniešiem un viņu vecākiem ar mērķi veicināt izpratni par ģimenes vērtībām, uzlabot sociālās prasmes ģimenē un ārpus tās, kurās piedalījās vairāk kā 500 dalībnieki;
- izglītojošas avīzes skolas vecuma bērnu vecākiem „Lielo un mazo meiteņu sarunas: meiteņu veselība” sagatavošanai un izdošanai vecāku izglītīšanai par meiteņu veselību un profilaksi. Izsniegti 6000 eksemplāri skolu audzēkņu vecākiem, publiskots tīmekļa vietnē www.maminuklubs.lv;
- 8 izglītojošu nodarbību cikla īstenošanai 52 laulātiem un nelaulātiem pāriem, balstīts uz ģimenes dzīves psiholoģijas un kristīgās ētikas pamatiem, sagatavots video materiāls;
- atbalsta programmas vecākiem „Pozitīvs skolas sākums” īstenošanai, kā ietvaros izstrādāta atbalsta grupas vadītāja rokasgrāmata, apkopotas rekomendācijas vecākiem, izdots informatīvs buklets 3000 eksemplāros topošo pirmklasnieku vecākiem;
- atbalsta grupas bērnu ar autiskā spektra traucējumiem vecāku, aprūpētāju un izglītības speciālistu izglītīšanai un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai, kā ietvaros notika 12 informatīvi-izglītojoši semināri un atbalsta diskusijas, kurus apmeklēja 500 cilvēku; izstrādāta rokasgrāmata vecākiem un atbalsta personālam, sagatavoti izdales materiāli par dažādām tēmām;

⁴⁹ Apstiprināta ar 18.12.2012. RD lēmumu Nr.5614

- aktivitāšu īstenošanai Tēva dienas rīkoto svinību ietvaros, kurās piedalījās 2000 dalībnieku, popularizējot tēva lomu ģimenē un bērna dzīvē; līdzfinansēts dzejoļu krājums „Tētis” 1000 eksemplāros, kas dāvināts bibliotēkām un skolām;
- 32 lekciju īstenošanai 900 skolēniem 3 vecuma grupās, kā arī atbalsta lekcijas skolēnu vecākiem un pedagogiem, radot izpratni par ģimenes lomu visos dzīves ciklos, t.sk. karjeras veidošanā;
- 12 tematisko tikšanos īstenošanai audžuģimeņu atbalsta centrā „Dzeguzēns”, kurās piedalījās 40 bērnu un jauniešu, pilnveidojot Rīgas audžuģimenēs vai aizbildnībā esošo jauniešu izpratni par ģimeniskām vērtībām;
- digitāla materiāla sagatavošanai un izdošanai 8.-12.klašu jauniešiem par ģimenes vērtībām „Padomi un mācību materiāli pārrunām, diskusijām un pārdomām par ģimeni mūsdienu dzīvē un kultūrā” 5 vispārizglītojošajās izglītības iestādēs;
- padziļinātu mediācijas apmācību un konfliktu risināšanas prasmju treniņa semināra īstenošanai 13 Rīgas bāriņtiesas speciālistiem ģimeņu samierināšanas veicināšanai un mediācijas efektivitātes paaugstināšanai; ievadlekciju (3h) apmeklēja 55 speciālisti.

Lai atbalstītu jaunās ģimenes un sniegtu materiālu atbalstu jaundzimušā vajadzību nodrošināšanai, tika piešķirts vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu. 2013.gadā pabalsts izmaksāts 6710 jaundzimušajiem rīdziniekiem. Izdots arī informatīvs materiāls „Mūsu Bērns” par bērna aprūpi un veselību ietekmējošiem faktoriem un to profilaksi, kuri izsniegti Rīgas dzimtsarakstu nodaļās reģistrēto jaundzimušo vecākiem 6500 eksemplāru apjomā.

Sadarbībā ar biedrību „Latvijas SOS–bērnu ciemata asociācija” kopš 2008.gada tika īstenots projekts „Ģimeņu stiprināšana un atbalsts Rīgas Ziemeļu rajona un Latgales priekšpilsētā”, ar mērķi samazināt vecāku atteikšanos no bērna un bērna novārtā pamešanas skaitu. Projekts tika sekmīgi īstenots un tā ietvaros pakalpojumus saņēma vidēji 212 bērni no 105 ģimenēm. Projekts ilga līdz 2013.gada 31.decembrim.

U5.2. Uzlabot veselības aprūpes pieejamību

Lai uzlabotu veselības aprūpes pieejamību Rīgas iedzīvotājiem, 2013.gadā turpinājās iepriekšējos gados uzsāktais RP ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību reorganizācijas process. Tika atklāts Rīgas 1.slimnīcas 23.korpuss – „Šarlotes poliklīnika”, kur strādā speciālisti, kas iepriekš sniedza pakalpojumus bijušajās pašvaldības ambulatorajās ārstniecības iestādēs Grēcinieku ielā 34, Brīvības ielā 100 un Stabu ielā 9. Tāpat uzsākta pārējo sešu RP ambulatorā profila kapitālsabiedrību kā „Bērnu veselības centrs „Ķengarags””, RP SIA „Bolderājas poliklīnika”, RP SIA „Ilģuciema poliklīnika”, RP SIA „Primārās veselības aprūpes centrs „Ziepniekkalns””, Rīgas RP SIA „Torņakalna poliklīnika” un RP SIA „Veselības centrs „Imanta” reorganizācija, kur saplūšanas ceļā plānots izveidot jaundibināmu kapitālsabiedrību.

2013.gadā tika uzsākts semināru cikls ģimenes ārstiem. Noorganizēti 9 semināri Rīgā strādājošiem ģimenes ārstiem: par ģimenes ārstu un Rīgas skolēnu domes sadarbības jautājumiem, izglītojamo atbrīvošanu no valsts pārbaudījumu kārtšanas, par ārstu izziņām sporta stundām, obligātajai peldēt apmācībai, sporta sacensībām ārpus izglītības iestādes un par saslimšanām, kuru dēļ bērni var mācīties speciālās izglītības programmās. 2013.gadā semināros piedalījās 121 strādājošs ģimenes ārsts.

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, RP bezatlīdzības asins donoriem Rīgā kompensēja transporta izdevumus 1,00 Ls apmērā par katru asins nodošanas reizi. Šo atlīdzību 2013.gadā saņēma tie donori, kuri ziedoja asinis valsts SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” asins sagatavošanas nodaļās un Valsts asinsdonoru centrā. Programmu īstenoja biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, izmaksājot kompensāciju 18 486 donoriem.

Pārskata gadā atbalstītas RP ārstnieciskā profila kapitālsabiedrību organizēto veselību veicinošo pasākumu aktivitātes, kā arī sagatavoti informatīvi izglītojoši materiāli, kas tika pielietoti gan kapitālsabiedrību ikdienas darbā, gan to organizētajos pasākumos: Latvijas ārstu Rehabilitologu kongresā, Starptautiskajā Anesteziologu konferencē (piedalījās 284 personas), Baltijas traumatologu ortopēdu kongresā (piedalījās 369 personas), Latvijas Bērnu ķirurgu asociācijas projektā „Latvijas Ķirurgijas žurnāla” (Acta Chirurgica Latviensis) ievietošana lielākajā Eiropas zinātnisko datu elektroniskajā datu bāzē „Versita”, Starptautiskā medicīnas konferencē „International Medical Meeting Riga 2013” u.c.

Lai sekmētu iedzīvotāju ar zemiem ienākumiem veselības aprūpi, pašvaldībā saskaņā ar RD saistošajiem noteikumiem⁵⁰, 2013.gadā veselības aprūpei piešķirti pabalsti 6 181 personai.

U5.3. Uzlabot slimību profilaksi, popularizēt veselīgu dzīvesveidu

2013.gadā veselības veicināšanas darbs Rīgā tika īstenots saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības Sabiedrības veselības stratēģiju „Veselīgs rīdzinieks – veselā Rīgā 2012.–2021.gadam” (turpmāk – Veselības stratēģija). Tās ietvaros 2013.gadā realizēti 13 dažāda mēroga sabiedriskie pasākumi:

- vides akcija „Diedzētu augu un augu sēklu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū, kurā piedalījās 600 iedzīvotāji;
- konference „Veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā”, kurā piedalījās 700 dalībnieki;
- veselības diena „Veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā”, kuru apmeklēja 1000 iedzīvotāji;
- ģimenes veselības dienas 5 Rīgas pilsētas apkaimēs (Purvcīemā, Daugavgrīvā, Ilģuciemā, Teikā un Juglā), kuru apmeklēja 2500 iedzīvotāji;

⁵⁰ 15.01.2013. saistošie noteikumi Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”

- pasaules sirids diena, apmeklētāju skaits – 300;
- pasaules diena bez tabakas, apmeklētāju skaits – 300;
- vides akcija „Garšaugu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū, kurā piedalījās 600 iedzīvotāji;
- vides akcija „Sezonai atbilstošu un Latvijas dabā pieejamu tēju popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū, apmeklētāju skaits – 600;
- vides akcija „Sakņauga – topinambūra lietošanas uzturā popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū, apmeklētāju skaits – 600;
- pasaules garīgās veselības diena „Ģimene – atver durvis vairāku paaudžu attiecībās”, kuru apmeklēja 200 iedzīvotāji;
- vides akcija „Pilngraudu produktu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū, apmeklētāju skaits – 600;
- vides akcija „Veselīgu gaļas dienu popularizēšana” Rīgas Centrāltirgū, apmeklētāju skaits – 600;
- publisko lekciju cikls personības izaugsmei un attiecību veicināšanai, kuras apmeklēja 500 dalībnieki.

Pirmo reizi Rīgā tika uzsākta iniciatīva „Veselību veicinoša izglītības iestāde”, kuras mērķis ir veidot skolu kā vidi, kurā bērns apgūst ne tikai zināšanas un prasmes, bet arī nostiprina un apgūst dažādus veselības veicināšanas paradumus. Iniciatīvai atsaucās 5 Rīgas skolas.

Skolēnu veselības aprūpes jomā veikti vairāki preventīvie pasākumi: 730 skolēni apguvuši pirmās palīdzības sniegšanu, 43 Rīgas skolu komandas piedalījās pirmās palīdzības sniegšanas sacensībās. Izveidots metodiskais materiāls un īstenots pilotprojekts par veselīga uztura paradumu veicināšanu pirmsskolas vecuma bērniem, 3 pirmsskolas izglītības iestādēs novadot 12 nodarbības. 94 skolas piedalījās „Skolas piena” un „Skolas augļa” programmā, nodrošinot bezmaksas pienu un svaigus augļus 1.-9. klases skolēniem. 68 Rīgas vispārizglītojošajās skolās atbilstoši vakcinācijas kalendāram vakcināti 7278 izglītojamie. 52 Rīgas internātskolu pavāri, produktu noliktavas pārziņi un medicīnas māsas apmācītas par ēdināšanas organizēšanu un ēdienkaršu sastādīšanu internātskolās, kā arī sagatavots un izsniegts metodiskais materiāls ēdienkaršu sastādīšanai un paškontroles sistēmas pilnveidošanai internātskolu ēdināšanas blokos. Sagatavoti 10 dienu ēdienkaršu paraugi pirmsskolas vecuma bērniem ar celiakiju, un šo ēdienu receptūras ievadītas informācijas sistēmas „Tedis” datu bāzē. Nodrošinātas 10 informatīvi izglītojošas nodarbības (diskusijas) par enerģijas dzērienu ietekmi uz jauniešu veselību aptuveni 270 skolēniem.

2013.gadā aizsākts jauns pakalpojums tiem Rīgas iedzīvotājiem, kuriem ikdienā ir sēdošs darbs vai darbs, kuram raksturīgs mazkustīgs dzīvesveids. Sadarbībā ar biedrību „Latvijas Tautas sporta asociāciju” tika novadītas 5 paraugnodarbības piecās brīvdabas trenāžieru vietās. Lai veicinātu fiziskās aktivitātes vecāka gājuma

iedzīvotāju vidū, tika nodrošināta iespēja apmeklēt bezmaksas nūjošanas nodarbības visos Rīgas sociālā dienesta teritoriālajos centros. Kopumā novadītas 104 nodarbības, kuras apmeklēja aptuveni 2000 iedzīvotāju.

Lai nodrošinātu veselības veicināšanās un slimību profilakses darba pieejamību pēc iespējas plašākam Rīgas iedzīvotāju lokam, speciālisti tika izglītoti un informēti par aktuālajām tendencēm, piemērotākajām metodēm darbam ar dažādām mērķa grupām. 2013.gadā noorganizēti 22 semināri 337 dalībniekiem.

Paralēli notika informatīvas lekcijas par atsevišķām tēmām, piemēram, narkotiku atkarību un profilaksi, alkohola lietošanu un smēķēšanu jauniešu vidū, azartspēļu un citu jauno tehnoloģiju atkarību, stresu. Kopumā novadītas 446 lekcijas 49 vispārīzglītojošo skolu pedagogiem un 2367 izglītojošas lekcijas 139 Rīgas skolu skolēnu vecākiem.

Pirmo reizi sadarbībā ar biedrību „Sabiedrības veselības fonds” tika nodrošinātas 144 izglītojošas lekcijas 2507 Rīgas izglītības iestāžu audzēkņu vecākiem par bērnu psihoemocionālo attīstību un to disciplinēšanas metodēm, par bērnu un vecāku savstarpējām attiecībām un to ietekmi uz mācību sasniegumiem, kā arī par citām aktuālām tēmām.

Veselības veicināšanas un slimību profilakses nolūkos sagatavoti un izdoti informatīvi izglītojošie materiāli:

- magnēti „Veselīgs uzturs” bērniem līdz 7 gadu vecumam 2000 eksemplāros;
- buklets „Mutes dobuma kopšana vecāka gājuma iedzīvotājiem” 1000 eksemplāros;
- pastkartes „Psihoemocionālās veselības veicināšana: depresijas profilakse un stresa profilakse” 6000 eksemplāros;
- pastkartes par stresa profilaksi darbaspējas vecuma iedzīvotāju vidū 3000 eksemplāros;
- pastkartes par depresijas profilaksi darbaspējas vecuma iedzīvotāju vidū 3000 eksemplāros;
- galda spēle „Atoms” 150 eksemplāros;
- Rīgas pilsētas veselības profils 1500 eksemplāros;
- „Uztura piramīdas” bērniem līdz 7 gadu vecumam 2000 eksemplāros;
- metodiskā rokasgrāmata „Agresijas intervence jauniešiem” 150 eksemplāros;
- piepūšamās bumbas „Pieslēdz galvu!” 200 eksemplāros;
- frisbiji „Pieslēdz galvu!” 1991 eksemplārā;

- uzturēta mājas lapa www.narcomania.lv un sniegtas atbildes iedzīvotājiem par tiem interesējošiem jautājumiem, kas saistīti ar veselību un to ietekmējošiem riska faktoriem. 2013.gadā mājas lapa apmeklēta 42 287 reizes.

2013.gadā izglītojoši pasākumi bērniem un jauniešiem tika organizēti 99 izglītības iestādēs, brīvā laika centros un dienas atbalsta centros, kopumā novadot 572 nodarbības 10 044 bērniem un jauniešiem:

- 337 diskusijas par atkarības profilakses tēmām 6413 bērniem un jauniešiem;
- 38 uzvedības intervences programmu nodarbības 162 bērniem un jauniešiem;
- 105 interaktīvās nodarbības par veselības veicināšanu un psihoemocionālo veselību 1315 bērniem un jauniešiem;
- 92 nodarbības par citām tēmām, tai skaitā par infekciju slimību profilaksi 10 044 bērniem un jauniešiem.

Nodrošinātas divas atbalsta grupas līdzatkarīgajiem – atkarīgo ģimenes locekļiem un tuviniekiem latviešu un krievu valodā; kopumā novadītas 88 nodarbības 47 dalībniekiem.

2013.gadā noslēdzās projekts „Veselības veicināšanas labās prakses un inovatīvo metožu apmaiņa starp Latvijas un Ziemeļvalstu pašvaldībām”, kura mērķis bija gūt pieredzi par valsts un pašvaldības darbu sabiedrības veselības attīstīšanai un pilnveidošanai pašvaldībās, plānojot ilgtermiņa politiku, tās ieviešanu un novērtēšanu.

Tika līdzfinansēti SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” izdevumi, lai īstenotu DOTS (*Directly Observed Treatment Short Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss) programmu. Atbalsts sniegts Rīgas ambulatorajiem tuberkulozes pacientiem, kuri ik dienas ierodas tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Nīcgales ielā 5) izdzert nozīmēto zāļu devu medicīnas darbinieka uzraudzībā. 2013.gadā transporta kompensācijas saņēma 20 760 reizes un atbalsts pārtikas iegādei sniegts 18 650 reizes.

Finansēti Biedrības „DIA+LOGS” nodrošinātie HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām pakalpojuma sniedzēja telpās un Rīgas pilsētas priekšpilsētās (rajonos) mikroautobusā, kurš brauc pa noteiktu maršrutu, apmeklējot injicējamo narkotiku lietotāju pulcēšanās vietas. Sniegtas 1030 HIV konsultanta konsultācijas, 991 sociālā darbinieka konsultācija, 732 psihologa konsultācijas, apmainītas 179 464 šļirces, izsniegti 60 342 prezervatīvi.

Līdzfinansēta biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sešu Veselības istabu (Brīvības ielā 237/2, Aptiekas ielā 8 un Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas 161, Šarlotes ielā 1B) darbības nodrošināšana. 2013.gadā sniegtas konsultācijas par fizisko un garīgo veselību sociālam atstumtības riskam pakļautām iedzīvotāju grupām, kopā 7094 personām. Ņemot vērā pieaugošo iedzīvotāju interesei par „Veselības istabu” darbu un pieprasījumu pēc tā pakalpojumiem, 2013.gadā atvērta sestā biedrības

„Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istaba; 2014.gadā plānots atvērt septīto Veselības istabu Rīgā.

U5.4. Organizēt un atbalstīt tautas sporta pasākumus dažādām mērķa grupām

2013.gads tika pasludināts par Rīgas Sporta gadu, tādējādi dodot iespēju iedzīvotājiem iesaistīties gandrīz 50 sporta pasākumos. To vidū arī pasākumi, kas kļuvuši par tradīciju: Nordea Rīgas maratons, Rīgas skolēnu spēles, Pārdaugavas spēles, Rīgas sporta nakts, Skrējiens „Zelta keda”, Paralimpiskā Sporta diena, Rīgas Starptautiskais velomaratons, Airēšanās sporta svētki, Vecāku skrējiens un citi. Īstenotas arī jaunas idejas: ģimeņu sporta festivāls „Sportojam visi!”, sporta festivāls 4.maijā Vecrīgā un Lucavsalā un sporta konference „Sports Rīgā”. Tāpat rīkotas veselības un sporta dienas Daugavas promenādē – aptuveni 8 pasākumi vasaras laikā un nūjošanas un ģimenes sporta festivāls Vakarbuļļu pludmalē.

Pārskata gadā liels uzsvars likts uz bērnu, jaunatnes un tautas sporta attīstību, īstenojot vairākus līdz šim nebijušus pasākumus, sporta aktivitātes, no kuriem nozīmīgākie:

- starptautiskais „Galda tenisa festivāls” jauniešiem, kurā piedalījās 194 sportisti no sešām valstīm;
- sporta vingrošanas sacensības jauniešiem „Tīģerēna kauss”, kurās piedalījās 102 sportisti no septiņām valstīm;
- starptautisks turnīrs volejbolā jauniešiem, kurā startēja komandas no četrām valstīm;
- tautas skriešanas un nūjošanas seriāls piecos posmos „Izskrienam Rīgas parkus”, kuros piedalījās ap 500 dalībnieku;
- Rīgas svētku laikā sarīkotas tautas sacensības pludmales volejbolā, kas notika Lucavsalas jaunajā atpūtas un sporta parkā;
- pirms Ziemassvētkiem organizēts tautas volejbola turnīrs „Ziemassvētku kauss”, kurā varēja piedalīties rīdzinieki un pilsētas viesi;
- sarīkots sporta pasākums bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām „Rīgas starptautiskās sporta spēles” sadarbībā ar biedrību „Latvijas Bērnu un jauniešu invalīdu sporta federāciju”;
- nodrošināts pilsētas veterānu komandu starts Pasaules un Eiropas sporta veterānu sacensībās.

Rīgā, sporta centrā „Keizarmežs” pārskata gadā organizēta Paralimpiskā sporta diena, kurā piedalījās cilvēki ar invaliditāti pieaugušo un jauniešu konkurencē. Dalībnieki sacentās komandu sporta veidos sēdvolejbolā un „boccia”⁵¹, kā arī individuālajos –

⁵¹ Boccia (latviski arī Bokio vai Bokia) tiek spēlēta sporta klubos, skolās, ar rehabilitācijas nolūku, vai vienkārši kā lielisks laika pavadīšanas līdzeklis, vai arī kā nopietns elitārs sports. Boccia ir līdzīga Petanque spēlei vai boulingam, bet parasti tiek spēlēta telpās. Avots: www.apeirons.lv

šahā, dambretē, šautriņu mešanā, peldēšanā, armvrestlingā, pauerlifrtingā, novusā, galda tenisā, ratiņbasketbola soda metienos, galda hokejā un arī „boccia”.⁵²

Pārskata gadā pirmo reizi notika starptautiskās sporta spēles bērniem un jauniešiem ar invaliditāti, kurās piedalījās sportisti no Lietuvas, Igaunijas un Latvijas. Sporta spēles noslēdzās ar Latvijas Bērnu un jauniešu invalīdu sporta federācijas 20 gadu jubilejas sporta festivālu, kurā piedalījās ap 350 bērnu un jauniešu no visas Latvijas.⁵³

Tika atbalstīti uzņēmēju un organizāciju organizētie aktīvās atpūtas pasākumi Mežaparkā un Rīgas dārzos un parkos: rīta vingrošana (15.04.2013. – 15.05.2013.), mediju pasākums riteņbraukšanā SEB MTB, Nordea Rīga maratons, Rīga sporta nakts, Tele 2 Rīgas Velomaratons, orientēšanās sacensības „Skrejošās Pilsētas”, basketbola turnīrs FIBA 3x3, basketbola turnīrs „Krastu mačs”, piedzīvojumu sacensības x Race, airēšanas svētki „Nāc un airē”, airēšanas slaloma sacensības, Ghetto Games 2013.gada sezonas superfināls, „Bauda sportot Mežaparkā!” bezmaksas treniņi, Actimel pikošanās čempionāts Rīgas Sniega parkā, Nordea Rīgas maratona treniņi, atrakciju organizēšana Kronvalda parkā pasākumā „Vesels rīdzinieks – veselai Rīgai”, veselīga dzīvesveida diena Mežaparkā, sieviešu Skrējiens Mežaparkā, BMX sezonas atklāšana un BMX Latvijas Nacionālā čempionāta 1. Posms, BMX Rīgas pilsētas kausa izcīņa un Open, Mammadaba orientēšanās diena Mežaparkā, skrituļslidotāju sacensības „Mežaparks rullē!”, Skrējiens „Zelta keda”, atrakcijas „Plunkšķis” atklāšana Ķīsezera pludmalē, „Mazā stiprinieka pasakainie piedzīvojumi” Mežaparka Zaļajā teātrī, BMX Eiropas čempionāta 9./10.kārta, sporta pasākums „Ripo Rīga”, „Nike Riga Run” Zaļā treniņa organizēšana, skrējiens „Nike Riga Run”, BMX Grand Prix Latvia 3. posms un Woodcon balvas izcīņa, pasākums „UFOGolf nolaižas Mežaparkā”, UFOGolf Helovīna svinības – disku golfs tumsā u.c.

U5.5. Veicināt sporta organizāciju darbību

Uzdevuma ietvaros RP struktūrvienības un iestādes pārskata gadā sadarbojās ar dažādām sporta organizācijām: BJC „Laimīte”, BJC „IK Auseklis”, Biķernieku komplekso sporta bāzi, in-line hokeja federāciju, LSAF⁵⁴ biedrību „Par stipru Latviju”, Latvijas Tautas sporta asociāciju, Latvijas Skriešanas sporta centru, RSB „Latvello” „Nūjotāju klubu”, Rīgas riteņbraukšanas skolu, aktīvās atpūtas centru Uzvaras parkā, nodibinājumu „Latvijas Fanu organizācija”, SIA „Igo Japiņa aģentūra”, Latvijas Basketbola savienību, biedrību „Diennakts basketbola turnīrs „Krastu mačs””, piedzīvojumu sacensību apvienību, SIA „Brāļi Klementjevi”, biedrību „Streetbasket”, ar bērnu un jauniešu centriem un citām organizācijām.

Veicinot sporta organizāciju darbību, RD organizēja konkursu „Rīgas pilsētas labākais bērnu un jaunatnes sporta klubs, organizācija 2012.gadā”. Noslēguma pasākumā Rīgas pašvaldība piešķīra finansējumu deviņu komandu sporta veidu, sešu

⁵² www.leta.lv

⁵³ turpat

⁵⁴ Latvijas spēka atlētu federācija

individuālo sporta veidu, kā arī divu neolimpisko sporta veidu klubiem treniņu procesa organizēšanai, dalībai sacensībās, veselības nostiprināšanas nodarbību organizēšanai un talantīgu jauniešu sporta meistarības pilnveidošanai.⁵⁵

Uzdevuma ietvaros 2013.gadā konkursa kārtībā tika atbalstītas sporta un federāciju 87 organizētās sporta sacensības, tāpat konkursu kārtībā tika atbalstīts sporta pasākums bērniem un jauniešiem ar īpašām vajadzībām „Rīgas starptautiskās sporta spēles” un 17 bērnu un jaunatnes sporta klubi.

U5.6. Veicināt sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūras sakārtošanu un attīstību

Pārskata gadā iepirkuma konkursa rezultātā tika noslēgts līgums par publiskās mākslīgā ledus slidotavas ierīkošanu rekonstruētajā Spīķeru kvartālā, ka rezultātā slidotava Spīķeros būs katru ziemu līdz 2017.gadam. Ledus laukumā tiks nodrošināta bezmaksas piekļuve Rīgas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem.⁵⁶

Norisinājās darbs pie velotransporta infrastruktūras sakārtošanas, realizējot projektu „Māras dīķa labiekārtojums un veloceliņa seguma atjaunošana”, kura ietvaros realizēti labiekārtošanas darbi. Tāpat arī tika noteikta zona veloceliņa atpūtas un labiekārtojuma izveidei Dārziņu apkaimē.

Tika uzlabots sporta bāžu iznomāšanas kontroles mehānisms, veicot grozījumus iekšējos noteikumos⁵⁷, tādējādi uzlabojot sporta bāžu pieprasījuma veidlapu un nosakot iznomāšanas laika ierobežojumu trešajām personām.

U5.7. Atbalstīt augstu sasniegumu sportu

Līdzdarbojoties augstu sasniegumu sporta izveidošanā, tika atbalstīti 116 sportisti 133 pasākumos. Nodrošināts pilsētas veterānu komandu starts Pasaules un Eiropas sporta veterānu sacensībās. Atbalstīta Rīgas pilsētas komandas dalība Latvijas Jaunatnes Ziemas olimpiādē ar 550 dalībniekiem, kuri ieguva 14 zelta, 12 sudraba un 15 bronzas medaļas. Tāpat atbalstīti 450 dalībnieki Latvijas Jaunatnes vasaras Olimpiādē, kura Rīgas komanda izcīnīja uzvaru 24 sporta veidos un ieguva 24 zelta, 55 sudraba un 53 bronzas medaļas un 174 dalībnieki Latvijas Republikas starpskolu finālsacensībās.

„Daugavas” stadionā Rīgā norisinājās ikgadējās starptautiskās sacensības vieglatlētikā „Rīgas kausi”, ko rīkoja RD sadarbībā ar Latvijas Vieglatlētikas savienību. Sacensībās piedalījās 126 sportisti no 27 pasaules valstīm. 2013.gadā „Rīgas kausi” norisinājās ar „European Outdoor Classic meeting” statusu. Augstais kvalitātes novērtējums ļāva papildināt programmu, iekļaujot šim statusam obligātas septiņas disciplīnas.

⁵⁵ www.leta.lv

⁵⁶ turpat

⁵⁷ IKSD iekšējie noteikumi „Kārtība, kādā Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments un padotībā esošās iestādes nodod lietošanā (iznomā) to lietošanā un apsaimniekošanā nodoto Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošo un piekrītošo nekustamo īpašumu”

RD atbalstīja Latvijas ielu vingrošanas sporta biedrības rīkoto pasaules čempionātu ielu vingrošanā Rīgā, kurā piedalījās labākie ielu vingrotāji no 35 valstīm. Televīzijas kanālā „Eurosport 2” tika demonstrēts 52 minūšu apskats, sasniedzot vismaz 10 miljonu mērķauditoriju un popularizējot Rīgu kā ielu vingrošanas galvaspilsētu.

RD institūcijas, kas 2013.gadā veica aktivitātes mērķa ietvaros ir LD, IKSD, Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija un SIA „Rīgas meži”.

Budžets

RP veselības aprūpes sistēmas finansējums tiek piešķirts saskaņā ar likuma „Par pašvaldībām” noteiktajām autonomajām funkcijām nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju izpratni par veselīgu dzīvesveidu. 2013.gadā budžeta izdevumi veselībai bija 4 492 400 Ls, kas ir par 30% vairāk kā 2012.gadā. No tiem investīcijas bija 3 431 000 Ls – par 21% vairāk kā 2012.gadā.

Secinājumi

Rīgā pieaug to bērnu un jauniešu īpatsvars, kuriem ir liekā ķermeņa masa un aptaukošanās, slikts mutes veselības stāvoklis, kā arī augsts to bērnu un jauniešu skaits, kuri smēķē, lieto alkoholu un narkotiskās vielas, tādēļ jāturpina uzlabot bērnu, jauniešu un viņu vecāku zināšanas par veselību un to ietekmējošajiem faktoriem, kā arī jārada vide, kurā izdarīt veselīgu izvēli ir viegli un pieejami. Lai stiprinātu skolēnu un skolas personāla zināšanas, un iemaņas jautājumos, kas skar veselības veicināšanu, jāīsteno un jāveicina skolu līdzdalība Veselību veicinošu izglītības iestāžu iniciatīvā.

Veicinot veselīga uztura lietošanu bērnu un jauniešu vidū, nepieciešams papildināt Rīgas pilsētas saistošos noteikumus par tirdzniecības regulējumu ar ierobežojumiem vai tiesībām veikt atbildīgajām institūcijām ierobežojumus par atsevišķas produkcijas, kas skar vai var skart veselību, tirdzniecību, piemēram, izglītības iestādēs un to tuvumā.

RP nodrošina veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Jāpievērš uzmanība faktam, ka ir ļoti augsts Rīgā strādājošo PVA ārstu īpatsvars, kuri ir pensijas vecumā, līdz ar to nākotnē varētu draudēt zināms ārstu resursu trūkums.

Galvenie mirstības cēloņi (sirds un asinsvadu slimības, onkoloģija, ārējie nāves cēloņi) ir ietekmējami ar profilaktiskiem pasākumiem, tāpēc ir būtiski veicināt iedzīvotājiem veselīga dzīvesveida paradumu veidošanos un nostiprināšanos.

RP attīsta starpsektoru sadarbību sabiedrības veselībā un veselības jēdziena integrēšanu visās nozarēs, veidojot apziņu, ka ikvienai nozarei un tās pieņemtajiem lēmumiem ir ietekme uz iedzīvotāju veselību. Turpinot pilnveidot veselīgas pilsētas potenciālu un attīstot starpsektoru sadarbību, Rīga plāno atjaunot dalību Pasaules Veselības organizācijas Eiropas Veselīgo pilsētu tīklā, kā arī iesaistīties plānotajā Latvijas Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā.

Nozares eksperta viedoklis

Evija Apine, SIA "MFocus" valdes locekle, supervizore, sociālā darba jomas projektu eksperte - konsultante

Pozitīvi vērtējams, ka pašvaldība ir pasūtījusi pētījumus par sabiedrības veselības jautājumiem, kas dod norādes nākotnē veicamajām aktivitātēm.

Mērķtiecīgāk jāfokussējas uz jauniešiem, kuri smēķēšanas atkarībai pakļauti īsāku periodu un ir nākamie vecāki. Jāplāno aktivitātes sadarbībā ar augstskolām, smēķēšana jāparāda kā nesaderīga ar mūsdienīgu dzīves stilu.

Būtu jāparedz pasākumus ģimeņu stiprināšanai un konsultēšanai. Šķiršanās rādītāji paaugstinās, šķiršanās ir krīzes situācija abiem laulātajiem un viņu bērniem. Liela iedzīvotāju daļa nevar atļauties maksas psiholoģiskās konsultēšanas pakalpojumus, tādēļ būtu jāveido centri ģimenēm, kuros tās varētu saņemt psihoemocionālu palīdzību atbilstošā apjomā un ilgumā, piemēram, veicot līdzmaksājumu. Palīdzības meklēšana ģimenes konflikta vai krīzes situācijā būtu jāpopularizē.

Finansējamo pasākumu izvērtēšanā, kuru mērķis ir dalībnieku uzvedības, rīcības maiņa, kā vērtēšanas kritēriju jānosaka praktisko metožu un nodarbību izmantošana un apjoms, jo informācijas sniegšana lekciju un stāstījumu veidā ir visneefektīvākā metode.

Pašvaldībai jāturpina izglītības iestāžu, interešu izglītības un sporta iestāžu renovēšana un vides uzlabošana tajos. Videi ir ietekme uz cilvēka pašsajūtu un pašuztveri, tā arī veido negatīvu priekšstatu par pašvaldības attieksmi pret šo iestāžu darbiniekiem un klientiem, t.i., tās iedzīvotājiem.

Pozitīvi vērtējams, ka tiek vērsta uzmanība uz to, lai būtu iespējas bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem ar kustību traucējumiem būt aktīviem un iesaistīties sporta, kultūras un citos pasākumos, vienlaikus, šajā jomā vēl daudz darāmā, lai mazinātu fiziskās barjeras.

Ģimenes ārstu loma slimību profilaksē būtu jāakcentē un jāseko tam, lai ārsti apzinātu un aicinātu uz ikgadējām veselības pārbaudēm savus pacientus.

Noteikti jāpaplašina atbalsta grupu līdzatkarīgajiem darbība. Tas ir nozīmīgs atbalsts atkarīgo tuviniekiem – partneriem, vecākiem un bērniem, kas var pozitīvi ietekmēt gan atkarīgās personas ārstēšanos, gan preventīvi iedarboties uz ģimenes locekļiem un bērniem.

5.1. tabula

Stratēģiskā mērķa M5 „Ģimeniska, veselīga un aktīva sabiedrība” rādītāji

Rādītājs	Datu avots	Iepriekšējo periodu vērtības, gads							Tendence pret iepriekšējo gadu	Tendence pret iepriekšējo gadu vidējo rādītāju	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens
Dabiskais pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	↑	↓	Pieaug
		-3,7	-3,2	-2,2	-2,5	-3,5	-3,8	-3,4			
Mājsaimniecības vidējais lielums (mājsaimniecības locekļu vidējais skaits)	CSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↓	Pieaug
		2,38	2,39	2,35	2,40	2,36	2,33	2,27			
Vidējais bērnu skaits mājsaimniecībā	CSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	⇒	↓	Pieaug, nav zemāks par vidējo Latvijā
		0,38	0,37	0,37	0,35	0,35	0,35	0,35			
Mājsaimniecību, kas sastāv no viena pieaugušā ar bērniem, īpatsvars (% no mājsaimniecību kopskaita)	CSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↑	↑	Samazinās uz mājsaimniecību, kas sastāv no diviem pieaugušajiem ar bērnu rēķina
		3,8	3,4	3,8	4,1	3,7	3,5	3,8			
Mājsaimniecību, kas sastāv no vienas personas, īpatsvars (% no mājsaimniecību kopskaita)	CSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↑	Samazinās uz mājsaimniecības locekļu skaita pieauguma rēķina
		29,5	31,7	33,0	33,4	32,2	32,7	33,2			
Reģistrēto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	↑	↓	Pieaug
		7,2	7,3	6,0	4,8	4,5	5,5	5,8			
Šķirto laulību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012	↑	↑	Samazinās
		3,6	3,5	3,0	2,5	2,4	-	3,9			
Jaundzimušo vidējais paredzamais mūža ilgums: sievietēm	CSP	2006	2007	2008	2009**	2010**	2011**	2012**	↑	↑	Pieaug
		76,8	76,5	78,6	77,8	78,1	78,7	78,9			
vīriešiem		66,55	66,62	67,8	67,7	68,1	68,8	69,1			

Zīdaiņu mirstība uz 1000 dzīvi dzimušajiem	CSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↓	Samazinās
		6,0	5,0	6,0	4,9	4,9	5,9	3,1			
Saslimstība ar narkotisko un psihisko vielu atkarību - gada beigās uzskaitē esošo personu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	↓	↓	Samazinās
		190,2	220,3	251,8	262,1	277,1	254,8	204,3			
Saslimstība ar alkoholismu - gada beigās uzskaitē esošo personu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem	CSP	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	↓	↓	Samazinās
		830,0	860,8	857,7	766,4	640,7	547,4	491,4			
HIV inficēšanās gadījumu skaits (uz 100 000 iedzīvotājiem)	CSP	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	↓	↓	Samazinās
		36,1	33,8	26,2	26,1	31,6	34,6	30,0			
Nāves gadījumi, kuru cēlonis ir asinsrites (sirds un asinsvadu) slimības, uz 100 000 iedzīvotājiem	CSP	2007	2008	2009	2010***	2011***	2012***	2013***	↑	↑	Samazinās
		757,2	705,5	655,2	677,8	707,7	760,1	768,9			

Tendence					
	↑	↓	↑	↓	⇒
Novērtējums	Pieaugums ar pozitīvu vērtējumu	Samazinājums ar pozitīvu vērtējumu	Pieaugums ar negatīvu vērtējumu	Samazinājums ar negatīvu vērtējumu	Nav notikušas izmaiņas

*Saskaņā ar Valsts statistiskās informācijas programmu 2011.gadā netika apkopoti šķirto laulību statistikas rādītāji teritoriālā dalījumā.

**No 2009. gada netiek apkopoti dati par jaundzimušo vidējo paredzamo mūža ilgumu teritoriālā dalījumā. Dati sniegti par Latviju.

***Slimību profilakses un kontroles centrs